

ПРИВРЕДНА КОМОРА СРБИЈЕ
CHAMBER OF COMMERCE AND INDUSTRY OF SERBIA

СПОЉНОТРГОВИНСКА РАЗМЕНА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ
И
РЕПУБЛИКЕ ТУРСКЕ

Београд, 1. јануар 2018.

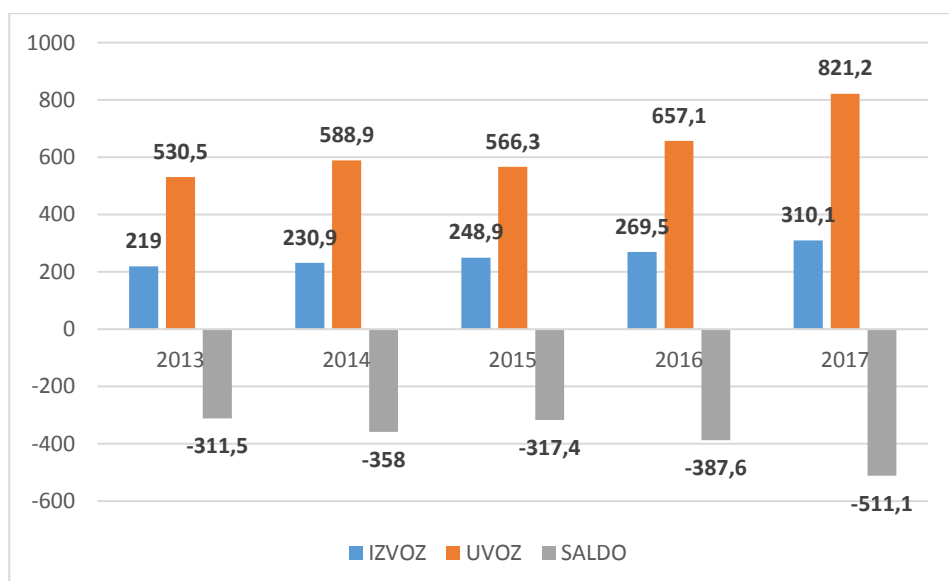
СПОЉНОТРГОВИНСКА РАЗМЕНА

- Према доступним подацима Републичког завода за статистику, укупна спољнотрговинска размена у роби са Турском у 2017. години износила је 998,6 милиона ЕУР, при чему је извоз достигао вредност од 273,2 милиона ЕУР, а увоз вредност од 725,4 милиона ЕУР. На листи земаља у које Србија извози Турска заузима 18. место са уделом од 1,8% у укупном извозу, док на листи земаља из којих Србија увози Турска заузима 7. место са уделом од 3,7% у укупном увозу Србије. Покривеност увоза извозом износила је 37,7%.
- Водећи извозни производи Србије у Турску у 2017. год. су: катодe и секције катода од бакра; гуме, спољне, пнеуматске, за нове аутомобиле; циркулационе пумпе за грејне системе; цигарете које садрже дуван; полупроизводи, правоугаони, ваљани; гуме, спољне, нове за аутобусе; остали производи од коже и вештачке коже; шипке, жице и профили; бурад и слични контејнери, од алуминијума; отпаци од гвожђа и челика, у комадима. (извор: РЗС).
- Водећи увозни производи Србије из Турске у 2017. год. су: лимун, свеж или расхлађен; материјали плетени; сложиве кутије, од неталасасте хартије или картона; руде гвожђа и концентрати; материјали, плетени, по основи од памука, бојени; остали, плетени, куличани материјали, од памука, бојени; корд тканине за спољне гуме, од полиестера. (извор: РЗС).

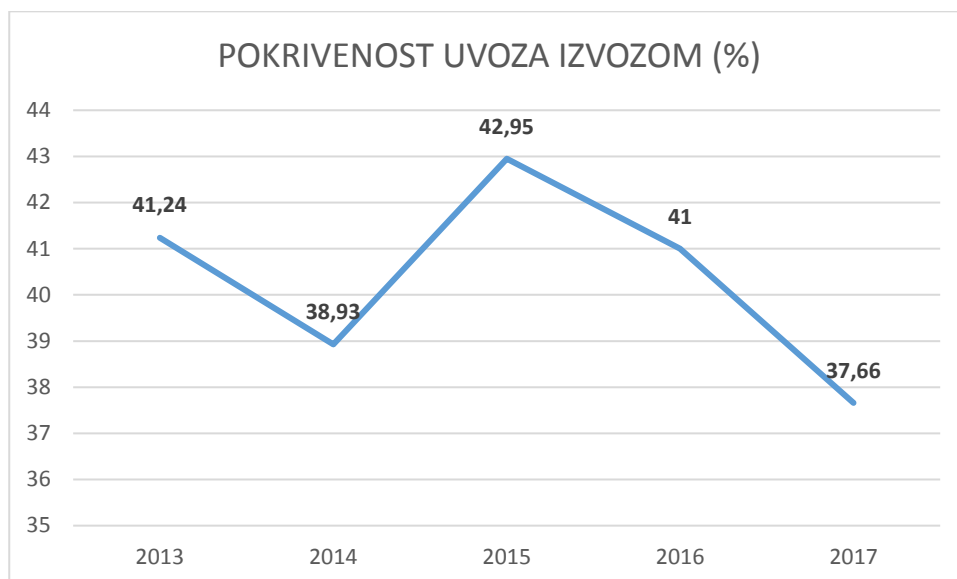
Спољнотрговинска робна размена Србије и Турске (у милионима ЕУР)

	ИЗВОЗ (вредност у милионима ЕУР)	УВОЗ (вредност у милионима ЕУР)	УКУПНО	САЛДО	Покривеност увоза извозом
2011.	131,0	290,4	421,5	-159,4	45,1%
2012.	144,6	341,3	485,9	-196,7	42,4%
2013.	164,7	399,4	564,1	-234,7	41,2%
2014.	173,2	444,9	618,1	-271,7	38,9%
2015.	223,9	521,3	745,2	-297,4	43,0%
2016.	243,4	603,6	847,0	-360,3	40,3%
2017.	273,2	725,4	998,6	-452,3	37,7%

Извор: Републички завод за статистику

Извор: Републички завод за статистику

Извор: Републички завод за статистику

УЧЕШЋЕ У УКУПНОМ УВОЗУ / ИЗВОЗУ (%)

	2013	2014	2015	2016	2017
IZVOZ	1,5	1,5	1,8	1,8	1,8
UVOZ	2,6	2,9	3,2	3,5	3,7

НАЈЗНАЧАЈНИЈИ ИЗВОЗНИ И УВОЗНИ ПРОИЗВОДИ У 2017. ГОДИНИ

TOP 10 IZVOZNIH PROIZVODA

RANG	CARINSKA TARIFA	IZNOS	UČEŠĆE
1	7403110000 - Katode i sekcije katoda, od rafinisanog bakra	53,8	17%
2	4011100000 - Gume spoljne pneumatske, nove za putničke automobile	41	13%
3	8413703000 - Cirkulacione pumpe za grejne sisteme i slično	20,8	7%
4	2402209000 - Cigarete koje sadrže duvan, ostale	19,5	6%
5	7207121000 - Poluproizvodi (Fe, n. čel.), C < 0,25%, pravougaoni, valjani	19,2	6%
6	4011201090 - Gume spoljne, nove, za autobuse, kamione, IO = < 121, ostale	16,8	5%
7	4205009000 - Ostali proizvodi od kože ili veštačke kože, ostalo	8,4	3%
8	7108131000 - Šipke; žica i profili; ploče, od zlata, debljine > 0,15 mm	7,7	2%
9	7612908000 - Burad i sl. kontejneri, od aluminijuma, V = < 300 l, ostali	7,5	2%
10	7204491000 - Otpaci i ostaci, ostali, od gvožđa, čelika, u komadima	7,3	2%

TOP 10 UVOZNIH PROIZVODA

RANG	CARINSKA TARIFA	IZNOS	UČEŠĆE
1	9999989999 - Nerazvrstana roba po CT-roba na skladištenju	54,7	7%

2	8544499300 - Ostali provodnici,ostali,za napon do 80V	27	3%
3	8708991000 - Delovi,ostalo,za montažu:870110,8703,deo 8704,8705	24,1	3%
4	0805501000 - Limun(Citrus limon,Citrus limonum),svež ili suv	13,9	2%
5	6004100000 - Materijali pleteni,š>30cm,>=5% elastomera,bez gume	12,6	2%
6	4819200000 - Kutije složive,od netalasaste hartije ili kartona	11,2	1%
7	2601110000 - Rude gvožđa i koncentracije,neaglomerisani	10,9	1%
8	6005220000 - Materijali pleteni po osnovi,od pamuka,bojeni	10,5	1%
9	6006220000 - Ostali pleteni,kukičani materijali,od pamuka,bojeni	10,1	1%
10	5902209000 - Kord tkanine za spoljne gume,od poliestera,ostale	9,8	1%

TOP 10 IZVOZNIH PROIZVODA -NSST

RANG	CARINSKA TARIFA	IZNOS	UČEŠĆE
1	6821200 - Rafinisani bakar	53,8	17%
2	6251000 - Nove spoljne pneumatske gume za automobile	41	13%
3	7426000 - Centrifugalne pumpe,nn	20,8	7%
4	1222000 - Cigarete koje sadrže duvan	19,5	6%
5	6726200 - Poluproizv.(Fe,nel.čel.),<0,25%C,p.p.,ostali	19,2	6%
6	6252000 - Nove spoljne pneum. gume za autobuse,kamione	16,8	5%
7	9710100 - Zlato(i platirano),nemonetarno,neobrađeno	10	3%
8	6742100 - VP(Fe,neleg.čelik),prevučeni Sn,šir.>=600mm	9	3%
9	6129000 - Ostali proizvodi od kože ili veštačke kože	8,4	3%
10	2823900 - Otpaci i ostaci od gvožđa i čelika,nn	7,8	3%

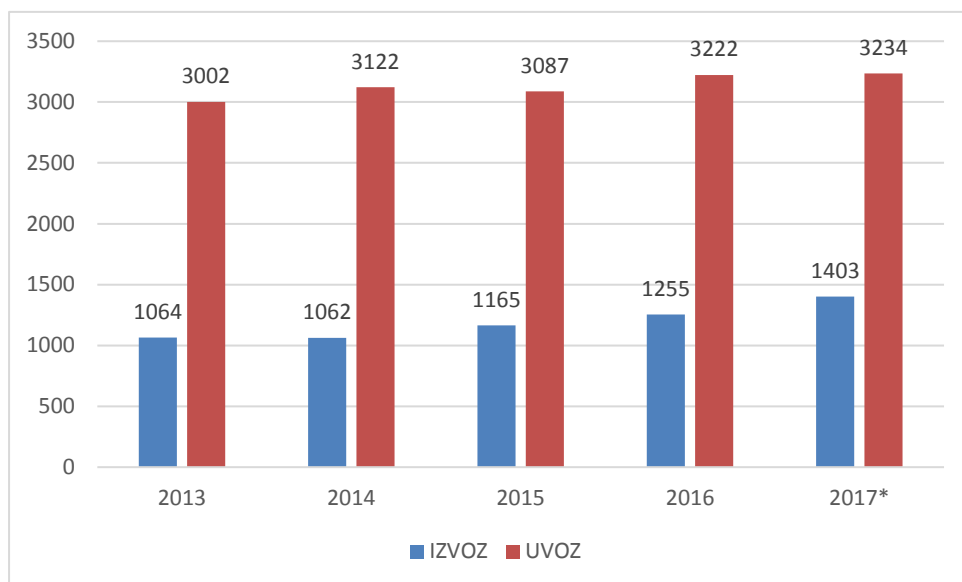
TOP 10 UVOZNIH PROIZVODA -NSST

RANG	CARINSKA TARIFA	IZNOS	UČEŠĆE
1	9999900 - Nerazvrstana roba	59,8	7%
2	7843900 - Ostali delovi i pribor za motorna vozila	32	4%
3	7731600 - Ostali električni provodnici,za napon=<1000V	31,6	4%
4	6552900 - Tkanine pletene ili kukičane,nn	22,6	3%
5	6579300 - Kord tkanine za spoljne pneumatske gume	14,6	2%
6	0572100 - Limun i limeta,sveži ili suvi	13,9	2%
7	6552300 - Ostali materijali,pletene po osnovi	13	2%
8	6552200 - Ost.tkanine,pletene,šir.<30cm,elastomer>=5%	12,6	2%
9	6842120 - Šipke i profili od legura aluminijuma	11,5	1%
10	6421200 - Složive kutije,od netalasaste hart.,kartona	11,2	1%

ПРИВРЕДНИ СУБЈЕКТИ

На основу података Министарства финансија Републике Србије – Управа царине, са Републиком Турском послује 4 431 привредни субјект у Србији.

- Број привредних субјеката нето извозника из Србије у Турску – 152
- Број привредних субјеката нето увозника из Турске – 4 087
- Број привредних субјеката који остварују спољнотрговинску размену у оба смера – 192

ПРИВРЕДНИ СУБЈЕКТИ СА ВЕЋИНСКИМ ТУРСКИМ КАПИТАЛОМ У СРБИЈИ

Према подацима Агенције за привредне регистре Републике Србије, на територији Републике Србије регистрован је 851 активан привредни субјект чији су већински власници држављани Турске, односно правна лица регистрована у Турској.

Највећи број привредних субјеката регистрован је у следећим делатностима:

1. Трговина на велико и мало и поправка моторних возила (279)
2. Прерађивачка индустрија (63)
3. Грађевинарство (59)
4. Услуге смештаја и исхране (59)
5. Стручне, научне, иновационе и техничке делатности (30)

ПОТЕНЦИЈАЛ ЗА УНАПРЕЂЕЊЕ САРАДЊЕ

- **текстилној индустрији** (увоз предива из Турске и дорада-прерада у Србији, те извоз готових текстилних производа на трећа тржишта, извоз српских синтетичких влакана и прибора за одећу);
- **прехранбеној индустрији** (извоз српског живог меса и месних прерађевина - под условом да се признају фитосанитарна уверења, заједничке компаније за производњу органске хране у Србији, и сл.);
- **пољопривреди** (заједничка производња житарица и пласман на трећа тржишта, извоз српског јестивог воћа);
- **индустрији коже и обуће** (извоз српске сирове коже);
- **аутомобилској индустрији** (извоз српских делова за аутомобиле и шинских возила и њихових делова, као и заједничка производња трактора у Србији);
- **хемијској индустрији** (извоз српских фармацеутских производа и пластичних производа) и **гумарској индустрији** (извоз гума за путничке аутомобиле);
- **дрвној индустрији** (извоз српских производа од хартије и картона, али и кухињског намештаја);
- **туризму** (улагање турских инвеститора у изградњу туристичких објеката, приватизација бања и хотела, изградња хотела);
- **енергетици** (обновљиви извори енергије, гасоводи, гасна складишта, изградња малих хидроелектрана)
- **инфраструктурним пројектима** (улагање турских инвеститора у заједничку изградњу путне инфраструктуре).

ИНВЕСТИЦИЈЕ

Почев од 2014. године Народна банка Србије је, у складу са смерницама ММФ-а и у склопу придруживања Европској унији, променила методологију обрачуна страних директних улагања (коришћењем „Приручника за израду платног биланса и међународне инвестиционе позиције бр. 6 ММФ-а“) и према новој методологији нето страна директна улагања се добијају као разлика нето повећања финансијске активе (нето излазне инвестиције, односно приливи и одливи по основу улагања резидената у иностранство) и нето повећања финансијских обавеза (нето улазне инвестиције, односно приливи и одливи по основу улагања нерезидената у Србију) и обухватају улагања у новцу, роби, конверзију дуга у капитал, међукомпанијске кредите и реинвестирану добит. Према овој методологији, укупна нето улагања турских резидената у Србији у периоду 2010-2017/6 године износила су 62,5 милиона евра и Турска се налази на 27. месту међу земљама највећим инвеститорима у Србији.

Нето улазне инвестиције (приливи и одливи по основу улагања нерезидената у Србију) - у милионима евра -								
2010.	2011.	2012.	2013.	2014.	2015.	2016.	2017/6	УКУПНО
0,985	1,4	0,377	1,6	2,0	27,8	15,4	12,9	62,5

Извор: НБС

Највеће инвестиције турских компанија у Србији –

РАС база инвестиција

Због непостојања законске регулативе о извештавању компанија о висини инвестиције, не постоје званични подаци о страним директним улагањима по компанијама, те се следећи подаци могу узети само као индикативне вредности.

Евиденција РАС-а врши се према земљи порекла компаније која је инвестирала, а на основу истраживања Агенције о страним директним улагањима по компанијама и извештаја самих компанија о висини инвестиције.

Назив компаније	Општина	Висина улагања (у милионима ЕУР)
Jeanci	Лесковац	6,0
Turkey Halk Bankesi	Београд	20,0
Teklas Automotiv	Владичин Хан	11,4
Aster Tekstil	Ниш	5,0
Kardem	Смедерево	2,5
CCM Moda	Крушевац	1,0

Fiset International	Параћин	15,0
Soylemez Kaucuk		3,9

Извор: РАС

Напомена: Због непостојања званичних података о висини улагања по појединачним компанијама, наведени подаци добијени су на основу истраживања које спроводи РАС и обухватају како реализоване, тако и планиране инвестиције. Иако РАС настоји да обезбеди што тачније информације о инвестицијама, Агенција не прихвата одговорност за евентуалне нетачне или непотпуне податке.

ПРАВНО РЕГУЛАТОРНИ ОКВИР

Најважнији међудржавни споразуми, од значаја за развој билатералних економских односа:

- Споразум ослободној трговини између Републике Србије и Републике Турске Споразум о подстицају и заштити инвестиција потписани 30. јануара 2018. године
- Акциони план у области пољопривреде између Републике Турске и Републике Србије за 2017. и 2018. годину
- Споразум између Владе Републике Србије и Владе Републике Турске о сарадњи у области животне средине (2011)
- Споразум између Владе Републике Србије и Владе Републике Турске о економској сарадњи (2010)
- Споразум између Владе Републике Србије и Владе Републике Турске о техничкој и финансијској сарадњи (2010)
- Споразум између Владе Републике Србије и Владе Републике Турске о социјалној сигурности (2010)
- Споразум између Владе Републике Србије и Владе Републике Турске о сарадњи у области инфраструктурних пројеката (2010)
- Споразум између Владе Републике Србије и Владе Републике Турске о узајамном укидању виза (2010)
- Споразум о слободној трговини између Републике Србије и Републике Турске (2009)
- Уговор између Савета министара Србије и Црне Горе и Владе Републике Турске о избегавању двоструког опорезивања у односу на порезе на доходак и на имовину (2006)
- Споразум између Савета министара СЦГ и Владе Републике Турске о сарадњи у војној индустрији (2005)
- Споразум између Савета министара СЦГ и Владе Републике Турске о сарадњи у области туризма (2005)
- Споразум о узајамној административној помоћи у спречавању, истраживању и сузбијању царинских прекршаја између Савезне владе Савезне Републике Југославије и Владе Републике Турске (2003)
- Споразум о научно-техничкој сарадњи између Савезне владе Републике Југославије и Владе Републике Турске (2003)
- Споразум између Савезне Владе СРЈ и Владе Републике Турске у вези узајамног подстицања и заштите улагања (2001)

АКТИВНОСТИ ПКС НА УНАПРЕЂЕЊУ САРАДЊЕ

Сарадња привредних комора Србије и Турске је веома развијена како билатерално тако и у оквиру регионалних асоцијација – Асоцијације балканских комора, Организације за црноморску економску сарадњу.

Привредна комора Србије има потписан Споразум о сарадњи са Унијом комора и робних берзи Турске из Анкаре (ТОББ) и потписан Меморандум о оснивању форума Турско - српске привредне комора са ТОББ-ом, као и Споразум о активностима Турско-српског Пословног савета са Одбором за економске односе са иностранство Турске (ДЕИК). РПК Ниша са Трговачком комором Истанбула и Једрена, РПК Суботица са ПК Измира, ПК Београда са Трговачком комором Истанбула и ПК Једрена.

На радном састанку Пословног савета Србија-Турска одржаном 21. маја 2015. г у Турској потписан је Споразум о формирању Српско-турског радног комитета између ПКС и ТОББ-а.

Турско – српско привредно удружење у Србији основано је 31. октобра 2016. године а регистровано је 31. марта 2017. године у АПР-у.

Преглед најзначајнијих реализованих активности у периоду 2016-2018. године

28. децембра 2015. године одржан је Пословни форум Србија-Турска у склопу званичне посете Републици Србији г. Ахмет Давутоглуа, премијера Републике Турске. Форум је био мултисекторски уз учешће преко пет стотина компанија са српске и турске стране. Форум су затворили српски и турски премијер. Одржани су многобројни билатерални разговори компанија и представљене су могућности за инвестирање у Србију потенцијалним турским инвеститорима. Током Форума потписан је Меморандум о разумевању између Привредне коморе Србије и турског Одбора за економске односе са иностранством и одржан је састанак копредседавајућих Пословног савета, председника ПКС и ДЕИК-а којом приликом је разрађен план активности Пословног савета Србија-Турска за 2016. годину.

14. април 2016. -делегација младих пословних људи из Анкаре, Турска (ANGAID – Ankara Young Businessman Association), посетила је Привредну комору Србије.

26. октобра 2016. - Привредна комора Србије је у сарадњи са Одбором за економске односе са иностранством Турске и Спољнотрговинском комором Босне и Херцеговине организовала учешће привредне делегације из Србије на "Трилатералном Пословном форуму Турска-Србија-БиХ". Истовремено са одржавањем Пословног форума одржан је и састанак Трговинског комитета министара три државе у Истанбулу и свечано је отворена и почела са радом заједничка Канцеларија три представништва БиХ, Србије и Турске у Истанбулу. Након Пленарног дела Форума одржани су пословни разговори српских, турских и босанских компанија. На форуму је учествовало преко 100 привредника из Србије, БиХ и Турске пре свега из следећих привредних сектора: пољопривредно-прехрамбени, транспорт и логистика, аутоиндустрија, наменска индустрија и енергетика.

6 – 9. априла 2017. -привредна делегација из Србије / седам компанија посетила је сајам **AUTOMECHANIKA ISTANBUL 2017 FAIR**. Привредна комора Србије у сарадњи са Економском канцеларијом Амбасаде Р. Турске у Београду организовала је посету српских компанија из области аутоиндустрије кроз Buying Mission Program of „ **AUTOMECHANIKA ISTANBUL 2017 FAIR** “ који се реализује у координацији са Министарством економије Р. Турске.

Пословни сусрети српских и турских компанија (24-25. маја 2017. г) - Привредна комора Србије и Истанбулска индустријска комора организовале су у оквиру Европске мреже предузетништва, пословне сусрете српских и турских компанија из области текстила, који су одржани у ПКС и РПК Ниш 24-25. маја 2017. године. На пословним сусретима учествовало је 11 компанија из Истанбула и 12 компанија из Србије. Одржано је укупно 86 састанка. Другог дана боравка у Србији, турска делегација је посетила у Нишу компаније Астер текстил и *Ready*, као и Привредну комору Ниш. Захваљујући

одржаним пословним сусретима, компанија Јасмил доо из Ариља успела је да оствари пословне сарадњу са компанијом Рибанатекс из Истанбула.

Посета привредне делегације турског града Бурсе (04. август 2017.) - Привредној делегацији организације BALKANTURKSAID из Бурсе која се превасходно бави сарадњом Турске и балканских земаља, а у чијем саставу су били турски привредници из сектора грађевине, прехране и текстила, у ПКС представљене могућности за инвестирање у Србију, као и преспективе сарадње у сектору грађевине са српским компанијама. Том приликом помоћник градоначелника Бурсе Ергин Гингер одржао је билатералан састанак са Мирославом Милетићем, саветником председника ПКС.

Државно – привредна делегација Р. Турске, 21. и 22. августа 2017. године боравила је у званичној посети Р. Србији. Делегацију је предводио министар пољопривреде Р. Турске Ахмет Ешреф Факибаба (Ahmet Eşref Fakıbaба). Привредна комора Србије је уз подршку Одбора за економске односе са иностранством Р. Турске и Халкбанк Србија организовала Пољопривредни форум Србија – Турска и билатералне састанке српских и турских привредника (хотел *Metropol Palace*, уторак, 22. август 2017. године). Форуму је присуствовало 90 турских и 137 српских привредника, уз преко сто одржаних пословних разговора.

Државно – привредна делегација Републике Турске, 10. и 11. октобра 2017. године боравила је у званичној посети Републици Србији. Делегацију је предводио председник Републике Турске, господин Реџеп Тајип Ердоган. Пружајући допринос развоју укупне привредне сарадње Србије и Турске, Привредна комора Србије је уз подршку Одбора за економске односе са иностранством Републике Турске и Халкбанк Србија организовала Пословни форум Србија – Турска. Пословном форуму присуствовало је око 600 српских и турских привредника. У првом делу Пословног форума одржани су билатерални сусрети српских и турских компанија. Одржано је преко 300 билатералних разговора. У завршници Пословног форума потписан је Меморандум о разумевању између Министарства привреде и турске компаније Тајпа текстил. Меморандум су потписали министар привреде Горан Кнежевић и председник турске текстилне компаније „Таура Текстил Гијим“ Месут Топрак, а документ представља први корак ка инвестицији од 35 милиона евра у нову фабрику овог турског произвођача у Краљеву, која ће запошљавати око 2.500 радника.

Привредна комора Србије и Унија комора и робних берзи Турске потписале су Меморандум о оснивању Форума турско – српске привредне коморе, **7. децембра 2017. године** у Београду.

20. децембар 2017. године Привредну комору Србије посетила је делегација привредника Привредне комора града Муш у Турској. Представљене су им могућности за инвестирање у Србији и пословања са српским компанијама.